

AquaZoo en provincie Fryslân in conflict over ontsnapte wasberen: ‘Ontbreken van deskundigheid’

De provincie Fryslân uit stevige kritiek op dierentuin AquaZoo in Leeuwarden na meerdere ontsnappingen van wasberen in 2024. Uit documenten, opgevraagd door Omrop Fryslân, blijkt dat de provincie niet alleen ontevreden is over de communicatie met AquaZoo en het Rijk, maar zich ook ernstige zorgen maakt over mogelijke ecologische schade.

Twee ontsnappingsincidenten

In maart 2024 ontsnapten elf wasberen uit hun verblijf in AquaZoo, amper een dag nadat ze daar waren ondergebracht. Hoewel een aantal dieren snel werd teruggevonden, wisten op 25 en 26 mei opnieuw twee wasberen te ontsnappen – ondanks aangescherpte maatregelen.

In oktober 2024 stuurde de provincie brieven naar zowel het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur als naar AquaZoo, waarin zij haar zorgen kenbaar maakte.

Kritiek op voorbereiding en aanpak

Volgens de provincie was AquaZoo slecht voorbereid op het opvangen van ontsnapte dieren. Er zou onvoldoende kennis zijn over het plaatsen van vangmiddelen en er waren niet altijd verdovingsgeweren en opgeleid personeel beschikbaar. Daarnaast zouden de quarantainevoorzieningen niet voldoen aan de vereisten, aldus de provincie.

De dierentuindirecteur, Jeroen Lomeijer, is verbaasd over deze kritiek. Hij benadrukt dat AquaZoo direct heeft

gehandeld: “We hebben meteen iedereen geïnformeerd en op het terrein vangkooien geplaatst. Buiten het park mogen we echter geen wasberen vangen, alleen zoeken. Gelukkig heeft de provincie goed geholpen bij het terugvinden van veel dieren.”

Twijfels over veiligheid bij exotische dieren

De provincie betwijfelt of AquaZoo voldoende is voorbereid op mogelijke ontsnappingen van andere – mogelijk gevaarlijkere – exotische dieren. Ze verwijzen daarbij ook naar eerdere incidenten, zoals de ontsnapping van een Canadese bever jaren geleden.

Loomeijer weerspreekt die zorgen: “Onze voorzieningen voldoen aan alle wettelijke eisen en zijn goedgekeurd. We nemen veiligheid uiterst serieus.”

Toch erkent hij dat er bij de bouw van het wasberenverblijf een constructiefout is gemaakt, die bij eerdere inspecties niet aan het licht kwam: “Daarvoor neem ik mijn verantwoordelijkheid.”

Communicatieproblemen en vergunningen

De provincie zegt niet geïnformeerd te zijn over de tweede ontsnapping in mei. Zowel het ministerie als AquaZoo lieten dit destijds na. Pas in september werd dit door AquaZoo gemeld. Bovendien plaatste de dierentuin zonder overleg vangkooien in onder andere de wijk Camminghaburen, wat in strijd zou zijn met de wet en bestaande vergunningen.

Loomeijer stelt dat er wel degelijk contact is gezocht: “We hebben geprobeerd te bellen, maar kregen niemand te pakken. In alle hectiek zijn we vergeten terug te bellen – dat hadden we moeten doen.” In een latere reactie bood hij namens AquaZoo zijn excuses aan.

De provincie voelt zich vaker buitenspel gezet. Zo werd zij ook niet geïnformeerd toen de vergunning voor het huisvesten

van de wasberen werd afgegeven. Pogingen tot ambtelijk overleg met de NVWA en RVO werden afgewezen, wat volgens de provincie haaks staat op het beleid rond invasieve exoten, waarin samenwerking juist centraal staat.

Zorgen over ecologische impact

De wasbeer geldt als een 'invasieve exoot' – een soort die van nature niet in Nederland voorkomt en schade kan toebrengen aan het ecosysteem. De provincie benadrukt dat de dierentuin dicht bij kwetsbare natuurgebieden ligt, waaronder het Natura 2000-gebied De Grutte Wielen. "Wasberen eten onder andere eieren en kuikens van (water)vogels, en kunnen zo vogelpopulaties ernstig schaden."

Hoewel drie ontsnapte wasberen nog rondlopen – allemaal onvruchtbaar – acht de provincie het risico op schade nog steeds reëel zolang ze niet gevangen zijn. AquaZoo meldt echter geen signalen van schade, wat nogal logisch is omdat zij geen inzicht hebben wat er in het buitengebied gebeurt.

Om de zorgen weg te nemen, heeft AquaZoo de provincie uitgenodigd om langs te komen. Vooralsnog is daar geen gehoor aan gegeven, al laat de provincie weten de uitnodiging te hebben ontvangen.

Bron: Wasberen in AquaZoo © Omrop Fryslân